

Guía Docente				
Datos Identificativos				2013/14
Asignatura (*)	Temas e liñas de investigación en literatura e cultura brasileiras	Código	613484033	
Titulación	Mestrado Universitario en Literatura, Cultura e Diversidade			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Portugués			
Prerrequisitos				
Departamento	Galego-Portugués, Francés e Lingüística			
Coordinación	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	Correo electrónico	carlos.pereiro@udc.es	
Profesorado	Martinez Pereiro, Carlos Paulo	Correo electrónico	carlos.pereiro@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Estudo (avanzado) de un ou varios dos temas e liñas de investigación máis relevantes e significativos da literatura e cultura brasileiras.			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación
A1	Coñecer as principais correntes teóricas que integraron e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes.
A4	Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos.
A10	Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos.
B1	Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos.
B7	Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico.
B9	Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)			Competencias da titulación
Coñecer as principais correntes teóricas que integraron e integran a reflexión sobre a literatura e a cultura, así como os seus antecedentes.	AM1		
Analizar e interpretar textos, aplicando diferentes modelos teóricos e xenéricos.	AM4		
Aplicar as técnicas de análise cultural en contextos diversos.	AM10		
Traballar de maneira interdisciplinar en entornos diversos.		BM1	
Adquirir a capacidade de concebir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico.		BM7	
Adquirir capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.		BM9	
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.			CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
1. As relacións plástico-escriturais na literatura.	1.1. Introdución. 1.2. Principais protagonistas, obras, tendencias e períodos.
2. As relacións plástico-escriturais no Modernismo.	2.1. Mário de Andrade e a intersección das diversas linguagens artísticas.
3. As relacións plástico-escriturais no (Neo)Concretismo.	3.1. Ferreira Gullar: visualidade e crítica artística. 3.2. Carlos Drummond de Andrade: poesía crítico-ecfrástica.

4. As relacións plástico-escriturais nas últimas décadas.	4.1. Clarice Lispector: pintura e narrativa ficcional. 4.2. Arnaldo Antunes: poesía visual, gestual e performativa. 4.3. Nuno Ramos: una escrita (inter)artística e de carácter compósito.
---	--

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	6	9	15
Obradoiro	10	15	25
Lecturas	1	20	21
Traballos tutelados	1	7	8
Actividades iniciais	2	0	2
Proba mixta	1	2	3
Atención personalizada	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sesións de traballo en que o profesorado explica a contextualización e os elementos necesarios do temario para que o alumnado poda desenvolver o seu traballo posterior.
Obradoiro	Nestas sesións, o conxunto do alumnado realizará actividades de diferente tipoloxía destinadas á consolidación dos contidos presentados nas sesións maxistras, así como das destrezas e das estratexias relacionadas cos obxectivos e contidos da materia. Entre estas actividades poderán contemplarse, alén doutras, a análise de fontes documentais, os comentarios de textos, a resolución de problemas, as prácticas a través de TIC, probas de varia tipoloxía e estudos de casos.
Lecturas	No Paso 8 desta Guía, está a relación de obras que o/a alumno/a debe ler ao longo do curso.
Traballos tutelados	Texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado analizará, seguindo un roteiro fornecido polo profesor, algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obrigatoria.
Actividades iniciais	Proba para determinar os coñecementos previos, así como os intereses e as motivacións iniciais dos estudantes
Proba mixta	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Para alén da atención individualizada nas sesións presenciais de diferente tipo, durante as horas de atendimento do profesorado, o/a alumno/a recibirá toda a guía e axuda que precise para a realización dos seus traballos. O alumnado con dispensa académica deberá entrar en contacto co profesor ao inicio do curso para fixar as actividades e traballos substitutivos da asistencia académica que necesariamente deberá realizar.

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Avaliación dos texto(s) orai(s) e/ou escrito(s) en que o alumnado analizará, seguindo un roteiro fornecido pola profesora, algunha(s) da(s) obra(s) de lectura obrigada.	15
Obradoiro	Avaliación das actividades de diferente tipoloxía referidas na metodoloxía.	25
Lecturas	Avaliación da lectura das obras realizada polo/a alumno/a ao longo do curso.	20
Proba mixta	Proba escrita que combinará actividades de carácter ensaístico con comentario de textos e análise de fontes documentais.	40

Observacións avaliación

Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Así mesmo, na proba mixta deberá obter como mínimo 4 puntos sobre 10, para poder sumar os restantes elementos avaliados/instrumentos de avaliación.

O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado.

O alumnado con matrícula parcial e/ou dispensa académica deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puider asistir ás titorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico.

O alumnado que non se presente ou suspenda na primeira convocatoria deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios, seguindo as mesmas pautas indicadas.

A cualificación de NON PRESENTADO/A será considerada cando o alumno/a non asistir á proba mixta e/ou cando tiver entregado un número das actividades contempladas inferior ao 50%

Para superar a materia, o alumnado deberá conseguir unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. Así mesmo, na proba mixta deberá obter como mínimo 4 puntos sobre 10, para poder sumar os restantes elementos avaliados/instrumentos de avaliación.

O alumnado terá que entregar os traballos e actividades no prazo fixado.

O alumnado con matrícula parcial deberá realizar e entregar as mesmas probas e exercicios que o restante; se non puider asistir ás titorías, deberá pórse en contacto co profesor a través do correo electrónico.

A cualificación de NON

PRESENTADO/A será considerada cando o alumno/a non asistir á proba mixta e/ou

cando tiver entregado un número das actividades contempladas inferior ao 50%.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - (). . - Andrade, M. de (1965). Aspectos das artes plásticas no Brasil. São Paulo: Martins Editora - Sousa, Carlos Mendes de (2000). Clarice. Lispector. Figuras da escrita. Braga: Uminho - Ramos, N. (2007). Ensaio Geral. São Paulo: Globo - Helena, L. (1986). Modernismo brasileiro e vanguarda. São Paulo: Ática - Aguilar, G. (2005). Poesia concreta brasileira. São Paulo: Edusp - Ferreira Gullar (1977). Tentativa de compreensão: arte concreta, arte neoconcreta ? Uma contribuição brasileira . Rio de Janeiro: Museu de Arte Moderna
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías